

Aan de Minister van Infrastructuur en Milieu
Mw. drs. M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus

Betreft: internetconsultatie wijziging Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater
Leiden, 25 juni 2017

Excellentie,

Water is een eerste levensbehoefte en het is onwenselijk dat iemand geen toegang meer heeft tot zuiver drinkwater, aangezien daaruit zeer ernstige gezondheidsrisico's kunnen voortkomen. Iedereen verdient daarom dezelfde minimale bescherming tegen het afsluiten van drinkwater door waterbedrijven bij wanbetaling. Dit is de aanleiding om door aanpassing van Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater (de Regeling) de kleinverbruiker beter te beschermen.¹ Dit principe wordt ook door het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) gedragen. Echter, het NJCM is de mening toegedaan dat sommige groepen meer bescherming behoeven dan de minimale bescherming waar de beoogde wijziging vanuit gaat. Het NJCM doelt hier specifiek op kinderen als bedoeld in het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK). Voor kinderen is een verdergaande bescherming tegen het afsluiten van drinkwater gerechtvaardigd, mede gelet op de afhankelijke positie waarin kinderen verkeren ten opzichte van volwassenen. De afhankelijke positie die kinderen in onze rechtsorde innemen, komt op allerlei manieren terug in onze nationale wetgeving en zou ook in de voorliggende Regeling op zijn plaats zijn. Het NJCM pleit daarom voor een uitbreiding van artikel 6 van de Regeling waarbij het recht van het kind op zuiver drinkwater een duidelijke plaats krijgt. Hierbij, puntsgewijs, onze argumentatie:

1. De beoogde wijziging houdt in dat het drinkwaterbedrijf de kleinverbruiker in de gelegenheid moet stellen om voorafgaand aan een afsluiting één of meer bewaarmiddelen voor drinkwater, zoals waterzakken, te verkrijgen en te vullen;
2. Artikel 1, onderdeel a, van de Regeling definieert kleinverbruikers als kwetsbare consument op het moment dat de beëindiging van de levering van drinkwater zeer ernstige gezondheidsrisico's tot gevolg zouden hebben. Dit moet aangetoond worden met een doktersverklaring van een onafhankelijke arts. Ingevolge artikel 6 van de Regeling mogen zij niet worden afgesloten van drinkwater. Voor deze groep geldt hetgeen onder punt 1 genoemde derhalve niet;
3. Met de beoogde wijziging van de Regeling wordt aansluiting gezocht bij internationale ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen worden in paragraaf 3 van de toelichting op het wijzigingsvoorstel opgesomd;² Zo tracht de wetgever met de beoogde wijziging beter aan te sluiten bij het IVRK om te waarborgen dat kinderen toegang blijven houden tot zuiver drinkwater op het moment dat het water wordt afgesloten door het drinkwaterbedrijf. De

¹ Toelichting concept wijziging Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater, IENM/BSK-2017/74307.

² Toelichting concept wijziging Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater, IENM/BSK-2017/74307, onder 3.

wijze waarop de wetgever aansluiting zoekt met het IVRK is echter een onvoldoende waarborg, omdat het enkel ziet op het verstrekken van bewaarmiddelen voor drinkwater door het drinkwaterbedrijf bij een gedwongen afsluiting van het waternet. Het is de vraag of het belang van het kind hiermee is gediend;

4. Ingevolge artikel 3 IVRK dient bij alle maatregelen die kinderen betreffen het belang van het kind voorop te staan. De staat moet voorzien in passende zorg, te geven door ouders, of als de ouders te kort schieten door anderen (artikel 3, tweede lid, IVRK).³
5. Artikel 3, tweede lid, IVRK kan in relatie worden gelezen met diverse beschermingsartikelen zoals artikelen 24 en 27 IVRK;
6. Artikel 24 IVRK gaat over het recht op het genot van de groots mogelijke gezondheid voor het kind; in het tweede lid wordt een overzicht gegeven van maatregelen die de overheid dient te nemen om dit recht te realiseren;⁴
7. Artikel 24, tweede lid, sub c, IVRK raakt het belang en toegang tot zuiver drinkwater voor kinderen: de staat zal zich actief moeten inzetten om kinderen toegang tot zuiver drinkwater te verschaffen;
8. Ingevolge artikel 27 IVRK is de ouder de primair aangewezen om het kind een toereikende levensstandaard te bieden. Echter, er zijn meerdere verantwoordelijken als het om de bescherming van de rechten van het kind gaat: familie, maatschappij en de staat;⁵
9. Een ouder die is opgehouden te betalen voor de toegang tot zuiver drinkwater en als wanbetaler wordt aangemerkt door een drinkwaterbedrijf zal veelal niet langer in staat zijn om zijn kind te voorzien van zuiver drinkwater;
10. Het door het drinkwaterbedrijf afsluiten van de drinkwatervoorziening is bij wanbetaling onder voorwaarden geoorloofd, echter bij de afsluiting van gezinnen worden de kinderen onevenredig gedupeerd, zij zijn immers afhankelijk van het betaalgedrag van hun ouders;
11. Een ouder die is opgehouden met betalen is mogelijk (tijdelijk) niet langer in staat om als primair verantwoordelijke te fungeren voor een toereikende levensstandaard voor zijn kind, immers door wanbetaling komt de levering van zuiver drinkwater aan het gezin en daarmee aan het kind in het gedrang;
12. Ingevolge artikel 27 IVRK zal in de bovenstaande situatie een ander deze specifieke verantwoordelijkheid (tijdelijk) moeten overnemen. In dit geval kan de staat deze verantwoordelijkheid door middel van regelgeving neerleggen bij het drinkwaterbedrijf;
13. Het drinkwaterbedrijf heeft namelijk een maatschappelijke taak te vervullen. Dit blijkt niet alleen uit het leveren van zuiver drinkwater, maar ook uit de Regeling, waarin het drinkwaterbedrijf te samen met de wanbetaler op zoek moet gaan naar een oplossing voor de betalingsproblematiek. De zorg voor een toereikende levensstandaard voor kinderen van wanbetalers past in de maatschappelijk rol die een drinkwaterbedrijf vervult en is de minst vergaande ingreep voor wat betreft het (tijdelijk) overnemen van deze zorg;
14. Het verschaffen van waterdragers door het drinkwaterbedrijf, zoals wordt beoogd met de wijziging van de Regeling, is geen afdoende garantie dat kinderen voldoende toegang hebben tot zuiver drinkwater. Het water is namelijk voor gemeenschappelijk gebruik en het is niet ondenkbaar dat er geen evenredige verdeling van het water in het gezin plaats zal

³ M. Blaak, M. Bruning, M. Eijgenraam, M. Kaandorp & S. Meuwese (red.), *Handboek Internationaal Jeugdrecht*, Defence for Children 2012, p. 146.

⁴ Blaak e.a. 2012 (*supra* noot 3), p. 401.

⁵ Blaak e.a. 2012 (*supra* noot 3), p. 425.

vinden. Daarnaast is al betoogd dat het kind zich in een afhankelijke positie bevindt ten opzichte van zijn ouders. In die zin is het kind bij een eventuele misbedeling mogelijk niet goed in staat voor zijn eigen belangen op te komen;

15. Om de risico's voor kinderen weg te nemen is daarom een verdergaande aanpassing van de Regeling nodig dan nu wordt beoogd. In het licht van artikelen 3, 24 en 27 IVRK is het NJCM van mening dat het recht van het kind op zuiver drinkwater expliciet moet worden geborgd in de Regeling.
16. Ter uitvoering van bovenstaande heeft het drinkwaterbedrijf, voor zover dit niet reeds het geval is, toegang nodig tot persoonsgegevens conform de wet Basisregistratie personen. Hiermee wordt bereikt dat het drinkwaterbedrijf op de hoogte is van de gezinssamenstelling op het moment van een dreigende afsluiting. Deze bevoegdheid dient uiteraard gepaard te gaan met de nodige waarborgen voor de privacy van het gezin.

Gelet op het voorgaande is het NJCM van mening dat de beoogde wijziging van de Regeling niet ver genoeg gaat om de rechten van het kind te beschermen. Er zijn meer waarborgen nodig ten aanzien van het recht op toegang tot zuiver drinkwater als bedoeld in Artikel 24, tweede lid, sub c, IVRK. Om dit te bereiken zouden gezinnen met kinderen bij wanbetaling niet afgesloten mogen worden van het waterleidingnetwerk. Dit zou in de Regeling vastgelegd moeten worden, bijvoorbeeld door een uitbreiding van artikel 6 van de Regeling.

Hoogachtend,
i/o

Ton van den Brandt
Voorzitter NJCM